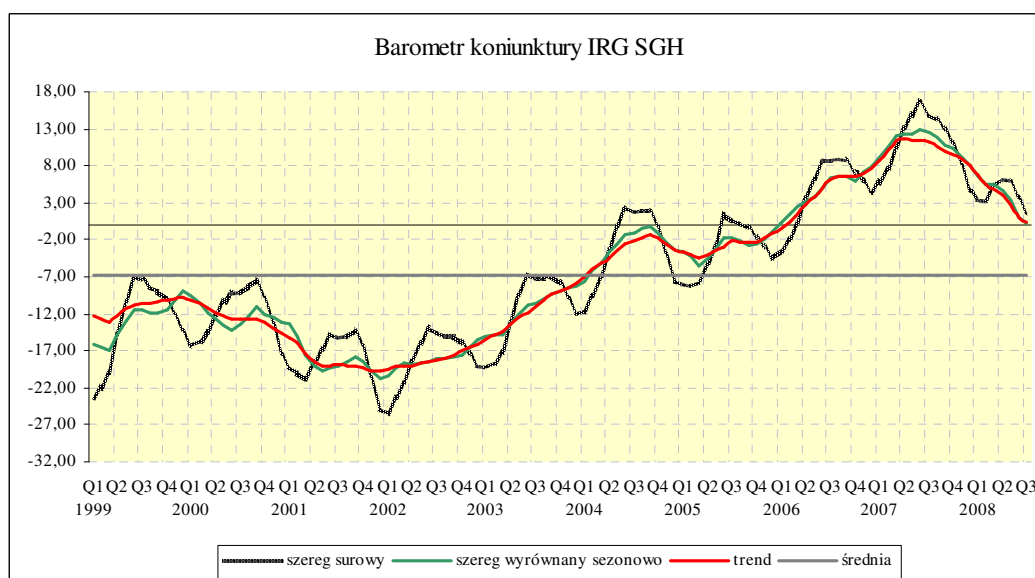

E. Adamowicz, J. Klimkowska
Instytut Rozwoju Gospodarczego SGH
Gospodarka polska w III kwartale 2008

U progu III kwartału 2008 obserwujemy wyraźne spowolnienie aktywności gospodarczej. Wbrew obserwowanym do tej pory tendencjom wartość barometru IRG spada, zamiast rosnać. Przyczyny tej nietypowej zmiany należy upatrywać w wyraźnym osłabieniu oddziaływania czynników sezonowych przy coraz bardziej widocznym wpływie czynników cyklicznych. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji w transporcie¹, budownictwie, przemyśle przetwórczym i budownictwie. Ożywienie aktywności gospodarczej charakterystyczne dla II kwartału - ze względu na działanie czynników sezonowych - było tym razem znacznie słabsze. Nikłe oznaki tego ożywienia pojawiły się tylko w budownictwie, przemyśle przetwórczym, rolnictwie i sektorze bankowym. Natomiast znacznie pogorszyły się: koniunktura w transporcie i kondycja gospodarstw domowych. W konsekwencji wartość barometru IRG SGH na początku III kwartału wynosi + 1,7 pkt., o 5,5 punktu mniej niż 3 miesiące temu. W stosunku do analogicznego okresu ub. roku spadek barometru jest jeszcze większy, wynosi prawie 13 pkt. Potwierdzają się zatem wcześniejsze sygnały o nadchodzącym okresie wolniejszego wzrostu gospodarczego.

Po siedmiu latach wzrostu spadek wartości barometru o ok. 13 pkt. w ciągu roku jest zmianą rzadko obserwowaną w tak krótkim okresie. Pogorszenie koniunktury w porównaniu z poprzednim rokiem odnotowaliśmy we wszystkich badanych obszarach. Największe miało miejsce w transporcie, budownictwie, przemyśle przetwórczym i kondycji gospodarstw domowych. W transporcie spadek wskaźnika koniunktury w skali roku wystąpił po raz trzeci z rzędu, w przemyśle przetwórczym takie zmiany obserwujemy od ponad roku. Podobnie w budownictwie, gdzie od czerwca 2007 wskaźnik koniunktury przyjmuje wartości niższe niż rok wcześniej. Nietypowe zmiany wystąpiły też w ocenie koniunktury konsumenckiej, reprezentowanej przez wskaźnik kondycji gospodarstw domowych. Wskaźnik ten, wbrew oczekiwaniom, zmalał w skali roku o 9 pkt., a w ciągu ostatniego kwartału aż o 12 punktów. Przyczyn tak znacznego spadku upatrujemy jednak bardziej w czynnikach psychologicznych

¹ Badanie koniunktury w transporcie prowadzone jest przez Instytut Transportu Samochodowego w Warszawie

niż ekonomicznych. Zmiany koniunktury w handlu są wprawdzie typowe dla tej pory roku, ale odnotowane niewielkie pogorszenie koniunktury także przyczyniło się do spadku wartości barometru. Wyniki te potwierdzają cykliczne przyczyny obserwowanego pogorszenia koniunktury w gospodarce polskiej.

Sezonową poprawę koniunktury odnotowano w budownictwie, przemyśle, rolnictwie i sektorze bankowym. Wskaźnik koniunktury w budownictwie wzrósł wprawdzie w ciągu ostatniego kwartału, ale wzrost ten był mniejszy niż w poprzednich latach. W porównaniu z ubiegłym rokiem wskaźnik koniunktury jest o 13 punktów niższy. Słabnącą aktywność firm budowlanych obserwujemy już piąty kwartał i wszystko wskazuje na to, że ta tendencja utrzyma się w kolejnych kwartałach. Bardzo niewielkie sygnały sezonowego ożywienia odnotowano w przemyśle; w skali kwartału wskaźnik koniunktury spadł o prawie 9 punktów. W przemyśle, podobnie jak w budownictwie, nie należy oczekiwać istotnej zmiany obserwowanej tendencji. Niewielka poprawa koniunktury w sektorze bankowym i rolnictwie miała charakter sezonowy i nie wpłynęła znacząco na wartość barometru.

W najbliższych miesiącach w większości badanych działów gospodarki będziemy mieli do czynienia z sezonowym spowolnieniem aktywności gospodarczej. W niektórych można spodziewać się słabnących oznak sezonowego ożywienia. Nie należy zatem spodziewać się poprawy koniunktury. W przewidywaniach przedsiębiorstw na najbliższe miesiące przewija się raczej umiarkowany sceptycyzm, należy zatem oczekiwać, iż ewentualne przyrosty wartości wskaźników koniunktury będą mniejsze niż przed rokiem. W konsekwencji obniży się też wartość barometru IRG SGH. Wszystko wskazuje na to, iż w tym roku szczyt aktywności gospodarczej mamy już za sobą.